

Το Σχέδιο της Κίνας για κυριαρχία στην Ασία

Γεώργιος Οικονόμου

Λαμβάνουν χώρα σχετικά συχνά μικροεπεισόδια μεταξύ Κίνας και Ινδίας, κάτι φυσικό λόγω των εκτεταμένων συνόρων μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων, τουλάχιστον από απόψεως πληθυσμού.

Υπάρχουν διαφορές στην Λίμνη Pangong στα απομακρυσμένα βόρεια Ιμαλάια, 280 μίλια ανατολικά του Ισλαμαμπάντ, 360 μίλια βορείως του Νέου Δελχί και 2,170 μίλια δυτικά του Πεκίνου. Είναι μια σκληρή φύση, παγωμένη τον χειμώνα, που κατοικείται από λίγους αιγοτρόφους. Ευρίσκεται στο νοτιότερο μέρος του Ακσάι Τσιν, που ανήκει στο Λαντάκ («το μέρος των ψηλών περασμάτων») που, μαζί με το Τζαμού και το Κασμίρ, είναι διαφιλονικούμενες επαρχίες μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν.

Ακόμη μια γραμμή ελέγχου στα ανατολικά διαιρεί το ελεγχόμενο από τις Ινδίες Λαντάκ από το Ακσάι Τσιν, ένα πλατώ σε υψόμετρο 5,000 μέτρων εκτάσεως Ελβετίας που διεκδικείται από την Ινδία αλλά είχε καταληφθεί από την Κίνα όταν ο στρατός του Μαο διέλυσε τον στρατό του Νεχρού στο Σινο-Ινδικό πόλεμο του 1962.

Και άλλες συνοριακές Σινο-Ινδικές συγκρούσεις έλαβαν χώρα μεταξύ 1967 και 1975. Το 1999 η δυναμική της Λίμνης Pangong άλλαξε όταν η Κίνα κατασκεύασε δρόμο στην δική της πλευρά της Γραμμής Ελέγχου και εγκατέστησε ένα στολίσκο από ταχύπλοα όπου επιβαίνουν πέντε στρατιώτες. Έκτοτε, έχουν γίνει αρκετές μικροεπιδρομές από την Κίνα.

Τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2020 μικροσυμπλοκές μεταξύ των περιπόλων οδήγησαν σε σφοδρές αντιπαραθέσεις στην Κοιλιάδα Gallowan βορείως της Λίμνης Pangong όπου 20 Ινδοί στρατιώτες έχασαν την ζωή τους.

Μερικοί δυτικοί δημοσιογράφοι έχουν παρουσιάσει τις συμπλοκές αυτές ότι προΐδεάζουν ένα πόλεμο υπερδυνάμεων. Όμως, ο αγώνας της Κίνας για υπεροχή δεν θα διεξαχθεί κατά μήκος των 2,520 μιλίων των συνόρων της ξηράς. Η Κίνα δεν θα εξασφαλίσει αξιόλογα κέρδη από το να κατακτήσει τις περιοχές αυτές που είναι πτωχές σε πόρους. Ότι χρειαζόταν το εκέρδισε στον πόλεμο του 1962.

Ποια είναι λοιπόν η κινεζική στρατηγική περιορισμού της Ινδίας; Η Ινδία είναι στριμωγμένη βορειοανατολικά από το Θιβέτ που αφομοιώνεται από την Κίνα, ενώ στα βορειοδυτικά συνορεύει με τον αιώνιο εχθρό της το Πακιστάν, μια χώρα που διατηρεί μια διαχρονική μεταπολεμική συμμαχία με την Κίνα.

Η επόμενη γεωπολιτική μάχη για την ηγεμονία στην περιοχή μεταξύ Κίνας και Ινδίας δεν θα γίνει στην ξηρά. Θα γίνει στη θάλασσα και σ' ένα πολύ μεγαλύτερο θέατρο από την Λίμνη Pangong. Ο Κόλπος της Βεγγάλης και η θάλασσα Andaman θα προσδιορίσουν το πεδίο της μάχης.

Η ναυτική πολιτική του Χι Jīnpíng ("Χι") "Ο Θαλασσινός Δρόμος του Μεταξιού" συζητείται πολύ λιγότερο στα Δυτικά ΜΜΕ από το "Μια Ζώνη, ένας Δρόμος".

Η στρατηγική είναι να κυριαρχήσει στις θαλάσσιες οδούς μεταξύ Κίνας και Μέσης Ανατολής. Όπως το αρχαίο παίγνιο μυαλού, GO, το οποίο και ενέπνευσε τον μεγάλο στρατηγικό θεωρητικό Sun Tzu, η Κίνα του Χι είναι στο σημείο τοποθέτησης των πετρών (τα «πιόνια» του GO) στο γκόπαν (ταμπλό) για να επιτύχει την επικράτηση.

Το πρώτο εκτός Κίνας λιμάνι που ήδη λειτουργεί είναι το Τζιμπουτί, που συνορεύει με το Σουέζ. Το λιμάνι Γκουαντάρ του Πακιστάν στην Αραβική Θάλασσα που προστατεύει τα Στενά του Hormuz είναι ακόμη μία «πέτρα».

Πιο κοντά η Κίνα, με την κατασκευή αερολιμένων και διευκολύνσεων για την ναυτιλία πάνω σε ακατοίκητους υφάλους στις Νήσους Σπράτλυ, ίσως έχει ήδη εξασφαλίσει τον έλεγχο της Νότιας Σινικής Θάλασσας.

Για την Κίνα αυτό δεν φαίνεται να είναι αρκετό. Ένα τρίτο της παγκόσμιας ναυτιλίας και οι πλείστες εισαγωγές πετρελαίου της Κίνας διασχίζουν τον Πορθμό της Μαλάκκα μεταξύ Σιγκαπούρης και Σουμάτρας. Καθώς έγραψε ένα Πορτογάλος τον 16^ο αιώνα, «όποιος ελέγχει την Μαλάκκα σφίγγει με τα χέρια του τον λαιμό».

Με τις ναυτικές δυνάμεις των Ηνωμένων Πολιτειών καθηλωμένες στην ναυτική βάση Changi της Σιγκαπούρης, η Κίνα βλέπει τον Πορθμό της Μαλάκκα ως τον πιο αδύναμο κρίκο στην ναυτική της στρατηγική.

Λόγω του γεγονότος αυτού, προωθείται σιωπηλά η κατασκευή ενός καναλιού 80 μιλίων κατά μήκος του Ισθμού του Κρα στην νότια Ταϊλάνδη κόστους \$30 δις. Το κανάλι θα υπερκεράσει τον Πορθμό της Μαλάκκα που ελέγχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες και θα επιτρέψει στην Κίνα απεριόριστη είσοδο στην θάλασσα Ανταμάν και στον Κόλπο της Βεγγάλης. Το έργο αυτό θυμίζει το κανάλι που σχεδιάζει ο Ερντογάν για να ενώσει το Αιγαίο με τον Εύξεινο Πόντο ούτως ώστε να παρακάμψει τα Στενά του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων που διέπονται από την Συνθήκη του Μοντρέ την οποία η Τουρκία προσπαθεί να αναθεωρήσει.

Λέγεται ότι ήδη κινέζικες εταιρείες αγοράζουν γη πέριξ της περιοχής που θα κατασκευαστεί το κανάλι. Τα τελευταία 20 χρόνια, η Ταϊλάνδη από

στενότετη σύμμαχος των Ηνωμένων Πολιτειών, έχει καταντήσει ημι-δορυφόρος της Κίνας.

Περαιτέρω επεμβάσεις γίνονται από την Κίνα στον Κόλπο της Βεγγάλης λόγω της χρηματοδότησης του νέου λιμένος της Τσιπταγκόνγκ στην Μπαγκλαντές, μιας χώρας της οποίας οι σχέσεις με την Ινδία, αν μη εχθρικές, είναι τουλάχιστον αμφιλεγόμενες. Η Μπαγκλαντές, μία χώρα με 165 εκ. πληθυσμό, είναι σήμερα μια από τις πλέον αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας.

Η Μιανμάρ (πρώην Βιρμανία) είναι ακόμη πιο στενά συνδεδεμένη με την Κίνα. Ένα παλιό ρητό της αναφέρει «όταν η Κίνα φτύνει, η Μπούρμα κολυμπά». Η Κίνα χρηματοδοτεί την κατασκευή ενός κύριου λιμένος στον κόλπο της πολιτείας Ρακίν, που κατοικούν οι Ροχίνγκιας.

Τον Ιανουάριο, κατά την επίσημη επίσκεψη του Χί στην Μιανμάρ, το κοινό ανακοινωθέν ανέφερε ότι θα προχωρήσουν με την κατασκευή ενός νέου λιμένος στην Ειδική Οικονομική Ζώνη της Κγαικρυ. Το σχέδιο είναι να ενωθεί η οικονομική ζώνη και το λιμάνι της Τσιπταγκόνγκ με σιδηρόδρομο και δρόμο στην Κουνμινγκ, την πρωτεύουσα της Γιουνάν της Δυτικής Κίνας. Σχεδιάζεται επίσης ένας αγωγός πετρελαίου.

Στο δε νοτιότερο μέρος του Κόλπου της Βεγγάλης, η Κίνα και η Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα είναι στενοί σύμμαχοι από την δεκαετία του 1950.

Παρ' όλο που η Ινδία αντιλαμβάνεται πλήρως την στρατηγική της Κίνας, που προσδιορίζεται ως «κολιέ από μαργαριτάρια», η Δύση κοιμάται. Στην δεκαετία του 1980, ο αρχιτέκτων της “καπιταλιστικής” αναγέννησης της

Κίνας, Τενγκ Σιαοπίνγκ, προειδοποιούσε ότι η Κίνα «πρέπει να κρύψει τις δυνατότητες της και να αναμένει την ώρα της».

Η φιλοσοφία αυτή είναι τώρα παρωχημένη. Με την οικονομία της στο ίδιο επίπεδο με εκείνο των Ηνωμένων Πολιτειών και με τις σημερινές προβλέψεις που προνοούν διπλασιασμό του μεγέθους της σε διάστημα 30 με 50 έτη, η Κίνα του Χί είναι αποφασισμένη να ηγηθεί παγκοσμίως. Είναι ένας πόλεμος χωρίς μπαρούτι. Όπως λέει και ο Sun Tzu, «μια χώρα πρέπει να προσπαθήσει να καταστήσει την θέση της απρόσβλητη και να τσακίσει την αντίσταση του εχθρού χωρίς μάχη».

Ο Πρόεδρος Ομπάμα, εγκατέλειψε την πραγματική μετά-πολιτική *realpolitik* και την αντικατέστησε με την μοραλιστική εξωτερική πολιτική που εφήρμοσε ο Πρόεδρος Κάρτερ. Με την πολιτική του αυτή άφησε την πρωτοβουλία στην Ασία στον Χί.

Η εν τοις πράγμασι ενσωμάτωση της νότιας Σινικής Θάλασσας δεν απέσπασε σχεδόν καμμία πολιτική αντίδραση. Εκκλήσεις στο δίκαιο της θάλασσας είναι άνευ αντικρίσματος. Η Κίνα θα αγνοήσει της νόμιμες διαδικασίες επειδή είναι εις θέσιν να το κάνει. Όπως ακριβώς τις αγνοεί και η Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο.

Συγχρόνως δε, η καταδίκη των δυτικών για την μεταχείριση από την Αούνγκ Σαν Σου Κι των Ροχίνγκιας στην Μιανμάρ, η απόρριψη της δημοκρατικής διαδικασίας στην Ταϊλάνδη, η σκληρή καταστολή το εγκλήματος από τον Πρόεδρο Ντουτέρτε των Φιλιππίνων και η αντί-μουσουλμανική πολιτική του Πρωθυπουργού Μόντι στις Ινδίες, απομόνωσαν τις Ηνωμένες Πολιτείες από τους φυσικούς της συμμάχους στην περιοχή. Κράτη τα οποία φοβούνται την αυξανόμενη στρατιωτική και οικονομική δύναμη της

Κίνας δεν μπορούν να εμπιστευθούν τις Ηνωμένες Πολιτείες ότι θα τους τους προσφέρει ουσιαστική βοήθεια.

Αντιθέτως, ο πρώην πρωθυπουργός της Ταϊλάνδης Τάκσιν Τσιναγουάτ εσημείωσε με θαυμασμό, ότι οι Κινέζοι συνεργάζονται με όποιο τυγχάνει να είναι στην αρχή. Οι Κινέζοι είναι όπως τους επιχειρηματίες - ασχολούνται με έργα, όχι με πολιτική.

Ο Ντόναλντ Τραμπ άρχισε να αντιστέκεται στην επιθετικότητα της Κίνας όσο αφορά τις μερκαλιστικές οικονομικές πολιτικές της, αλλά δεν διαφαίνεται ακόμη μια πολιτική που να υποστηρίζει ουσιαστικά τους Ασιάτες συμμάχους της.

Με 11 αεροπλανοφόρα στα 2 της Κίνας, οι Ηνωμένες Πολιτείες ακόμη ελέγχουν με το ναυτικό τους την Ασία. Όμως, το ισοζύγιο αλλάζει ταχέως. Όπως αναφέρει η έκθεση του Κογκρέσου του Μαΐου, 2020, στο τέλος του έτους οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έχουν 297 σκάφη, ακριβώς όσο και πριν 15 χρόνια. Η Κίνα θα έχει 360, 50% περισσότερα απ' ότι προ 15 ετών. Στην Κίνα, ένα τρίτο αεροπλανοφόρο είναι υπό κατασκευή και προγραμματίζεται ένα τέταρτο τον επόμενο χρόνο.

Η κατεύθυνση είναι καθαρή. Εάν η τάση συνεχισθεί το ναυτικό των Ηνωμένων Πολιτειών θα βρει την Κίνα μπροστά του. Η Κίνα επενδύει πολλά σ' αυτό. Εκτός εάν η Δύση αφυπνιστεί, σε 15 με 20 χρόνια θα υπερκεραστεί από τον κινεζικό στόλο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι εντελώς απύσχα - ούτε καν θέλει να πληρώνει για την ίδια την άμυνά της.

Το ρίσκο για την Δύση και την Ινδία δεν είναι πόλεμος με την Κίνα. Είναι ότι ο αγώνας για υπεροχή στην Ασία θα χαθεί χωρίς καν να πέσει μια τουφεκιά. Ο Sun Tzu θα ήταν περήφανος για τους συμπατριώτες του.